

Aan
Van

Minister van BZK

nota

aanbieding onderzoeksrapport eeuwigdurende grafrust

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2022-0000506201

Datum

12 september 2022

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

CZW

Bijlage(n)

2

Aanleiding

In reactie op de initiatiefnota van het lid Van Baarle (DENK) die het kabinet verzoekt mogelijkheden te onderzoeken om meer plaats voor eeuwigdurende grafrust te realiseren, heeft u een onderzoek aangekondigd naar eeuwigdurende grafrust en een kabinetsreactie op de uitkomsten van dit onderzoek. Het eindrapport is -met enige vertraging- per 1 september jl. opgeleverd. Bij brief van 8 juli jl. hebt u toegezegd het rapport zo spoedig mogelijk na het zomerreces aan de TK te zullen aanbieden, waarbij uw inzet zou zijn om dan ook uw reactie te geven.

Geadviseerd besluit

Instemmen met aanbieding van het eindrapport van het onderzoek naar eeuwigdurende grafrust aan de TK en daarbij aan te kondigen dat u de meest betrokken partijen om een reactie zult vragen en deze zult betrekken bij de kabinetsreactie op het rapport.

Kern

- Uit het onderzoek komt geen eenduidig beeld naar voren van de vraag naar en het aanbod van eeuwigdurende grafrust. Uit de enquête onder burgers blijkt dat ongeveer een derde van de burgers die de enquête hebben ingevuld begraven willen worden, weer een derde daarvan geeft aan eeuwigdurende grafrust te wensen. Gemeenten en begraafplaatsen nemen een veel lagere vraag waar. Een betrouwbare indicatie van het aanbod valt niet vast te stellen, omdat er geen representatieve cijfers zijn op dit vlak.
- Verder blijkt dat er over het geheel genomen voldoende ruimte is om in de huidige en verwachte toekomstige vraag naar eeuwigdurende grafrust te voorzien, al zijn er grote verschillen tussen regio's (Randstad minder ruimte dan daarbuiten) en zien gemeenten hier eerder problemen (tekort aan geschikte grond) dan begraafplaatsen (nog voldoende ruimte).
- Een andere conclusie in het rapport is dat wettelijke regeling van eeuwigdurende grafrust niet nodig is. Binnen het huidige juridische kader van de Wet op de lijkbezorging is eeuwigdurende grafrust al mogelijk, via de uitgifte van grafrechten voor onbepaalde tijd dan wel het verlengen van grafrechten voor bepaalde tijd (dat is al onbepaald mogelijk op verzoek van de rechthebbende, mits voorzien wordt in de kosten). Daarnaast wordt wettelijke regeling ook onwenselijk geacht omdat er in

juridische zin geen garanties gegeven kunnen worden voor de eeuwigheid. Bovendien blijft het wenselijk om een voorziening te houden om een graf te kunnen ruimen bij langdurige verwaarlozing van het graf.

- Voor het opstellen van de kabinetsreactie is het wenselijk om de belangrijkste stakeholders te consulteren, waaronder de VNG, de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (LOB) en een aantal religieuze koepelorganisaties, zodat hun reacties kunnen worden betrokken bij de kabinetsreactie.
- In de bijgevoegde Kamerbrief kondigt u daarom aan het onderzoek te zullen voorleggen aan betrokkenen voor reactie en dat u deze reacties zult betrekken bij de kabinetsreactie. Met oog op behandeling in de voorportalen is de verwachte indiening van de kabinetsreactie bij de Tweede Kamer eind november 2022 (RBJ van 22 nov); beoogde deadline voor reactie op het rapport is maandag 17 oktober 2022.

Onze referentie
2022-0000506201

Datum
12 september 2022

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief onderzoeksrapport eeuwigdurende grafrust	
2	Eindrapport Eeuwigdurende grafrust	